

traktforhold med den anden Stat om sin Forfatning, ikke kan udgive Love i Strid med sin Forfatning uden ogsaa at krænke den anden Stats Forfatning. Derfor er der etableret Domstole paa dette Omraade. Men dette Argument kan aldeles ikke, undtagen af en, der er uvidende om dette Forhold, med Ærlighed overføres paa danske Forhold. Det har allerede været fremme paa den grundlovgivende Rigsforsamling og er der paa fuldkommen korrekt Maade gendrevet af Tscherning. Saa gik det med Sagen i øvrigt saaledes, at da man skulde til at stemme, kommer Tschernings Forslag frem, som lyder saaledes: „Hvis denne Paragraf antages, foreslaas det mellem Ordene „Alle“ og „Love“ at indskyde „hidtil udkomne“, og efter at dette Forslag var blevet tiltraadt af Udvalgets Mindretal, Christensen, Gleerup og Jacobsen, blev det vedtaget med 65 Stemmer mod 58, altsaa med Majoritet, i den grundlovgivende Rigsforsamling. Paragraffen lød da saaledes: „Alle hidtil udkomne Love og Anordninger, der ere i Strid med Grundlovens Bestemmelser, ere for saa vidt uden Gyldighed.“ Men da hverken Tscherning eller Ørsted mente, der var nogen Grund til at have en saadan Paragraf, fordi man kunde gaa ud fra, at Domstolene ikke nogen Sinde vilde finde paa at dømme en Lov ugyldig, stemte de mod Paragraffen i den Skikkelse, og saa forkastede den, og vi fik overhovedet ingen Bestemmelser paa dette Omraade. Men uagtet det altsaa endte med, at der ingen Bestemmelse blev truffet paa dette Omraade, staar det dog fast, at da den grundlovgivende Rigsforsamling tilkendegav sin Mening paa dette Omraade, vedtog den med 65 Stemmer mod 58, at kun „hidtil udkomne“ Love og Anordninger, der var i Strid med Grundlovens Bestemmelser, er for saa vidt uden Gyldighed, og vi ved derfor med positiv Sikkerhed, hvad den grundlovgivende Rigsforsamlings Mening er paa dette Omraade. Flertallets Mening er, at Domstolene skal ikke have og har ikke Myndighed til at tilsidesætte en Lov, fordi Domstolene har den Mening, at den efter sit Indhold er i Uoverensstemmelse med Grundloven. Jeg tror ikke, det har været fremdraget før, og jeg tror, det har sin store Betydning til Forstaaelsen af dette Spørgsmaal.

Naar vi nu efter at have set paa Grundlovsfædrenes Stilling vil vende os til at se, hvorledes Spørgsmaalet ligger i dette Øjeblik, giver Højesteretsdommer Troels Jørgensen nogle Oplysninger derom paa Side 85 i den Bog, jeg før nævnte: „Erstatning

for Ejendomsafstaaelse“. I en Fodnote oplyser han om Sagens Stilling i Nutiden nemlig følgende: „Domstolenes Kompetence til at prøve Loves Forfatningsmæssighed anerkendes — saa vidt vides — kun i de Forenede Stater i Nordamerika og i Norge. For Norges Vedkommende maa herved erindres Kongemagtens svage Stilling, hvorved det muliggøres, at en Lov kan blive vedtaget til Trods for, at Kongen har protesteret imod den som grundlovsstridig.“ „I de Forenede Stater hænger Domstolenes Kompetence paa det nøjeste sammen med Forbundets og Enkeltstaternes ejendommelige Tilblivelse gennem kontraktmæssige Sammenslutninger af Stater og Borgere. Domstolene blev her Været for de fra Fællesskabet undtagne Grundrettigheder“ — det er en Gentagelse af Tschernings rigtige, slaaende Argument fra den grundlovgivende Rigsforsamling — „Betingelserne for Forfatningsændring er da ogsaa strenge“. „Retsbrugen gaar ud paa at kræve en klar Kompetenceoverskridelse, saaledes at Lovens Forfatningsmæssighed formodes. Skønt Domstolenes Kompetence i det hele altid har været anerkendt, har der dog under kritiske Forhold rejst sig Opposition imod den. Efter at Kongressens Kompetence til at udelukke Slaveri fra Territorierne var forkastet af Domstolene, erklærede saaledes Præsident Lincoln: „..... hvis Regeringens Politik i vitale Spørgsmaal, der angaar hele Folket, skal kunne fastsættes uigenkaldelig ved Højesteretsdomme, i det Øjeblik disse afsiges i en sædvanlig Proces mellem Parterne efter privat Sagsanlæg, vil Folket have op hørt med at være sin egen Herre og har i denne Henseende praktisk talt overgivet Regeringen til denne eminente Domstol.““

Saaledes er altsaa Sagens Stilling i dette Øjeblik, efter hvad der er oplyst i 1905 af Troels Jørgensen. Senere har det ærede Medlem Hr. Heilesen i Gaar oplyst, at Sagen har været til Forhandling i Tyskland, og at man for det tyske Riges Vedkommende har forkastet en Ret for Domstolene til at underkende regelmæssigt udgivne Love; men saa vidt jeg forstod det, havde man alene i den preussiske Stat en saadan Bestemmelse. Der var altsaa ikke meget at føje til det, Hr. Troels Jørgensen har oplyst. Det er meget faa Stater, hvor Domstolene har en saadan Ret.

Naar man nu skal undersøge Spørgsmaalet nærmere for vort Lands Vedkommende, maa man først se paa, om de danske Domstole virkelig er egnede til at paakende Spørgsmaal om Loves Grundlovmæssighed. I den Henseende kunde